

Ronger til Universitetet henlagte Midler havde faaledes Staten fuld Raadighed, og det lader sig ligeledes bevise, at Universitetet lige siden dets Formelse i 1537 har havt Karakteren af et Statsinstitut. At Universitetet i sin Tid har havt en i Forhold til andre Statsanstalter eierdommelig omfattende Selvstyrelse, maa i denne Henseende ikke vildlede. Særligt er denne Selvstyrelse, der ogsaa omfattede Universitetsformuens Administration, i Tidens Løb jo undergaaet store Indskrænkninger. Den Virksomhed, som den akademiske Læverforsamling og Konsistorium nu udøver med Hensyn til Universitetets Anliggender i Almindelighed, er nærmest kun raadgivende. Paa det økonomiske Omraade er der ikke blot aldeles ikke Tale om nogen pengebevilgende Myndighed for disse Organer, men selv Formuens Bestyrelse ligger udenfor deres Kompetence. Administrationen af Formuen er nemlig overdraget til Rvæsturen, der staar som en selvstændig Statsmyndighed under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, og det er kun en indenfor visse Grændser kontrollerende Virksomhed, som Konsistorium udøver gennem sine Delegerede, inspektors quasituræ, med Hensyn til Rvæstors Bestyrelse af Formuen. Denne Forandring var i det Bæstentlige alt foregaaet i Maren 1836 og 1837; siden den konstitutionelle Forfatnings Indførelse have Universitetets Indtægter og Udgifter været Gjenstand for Bevilling ved de aarlige Finantslove.

Naar man fastholder hine to Sætninger, er derved den retlige Karakter givet, som maa tillægges disse Foranstaltninger, hvorved Formuegoder ere tillagte Universitetet. Disse indeholdt ikke nogen Eiendomsoverdragelse eller nogen anden formueretlig Disposition i egentlig Forstand. Der lader sig ikke paavise noget fra Staten forskjelligt Retssubjekt, der ved den af Statsmagten truffne Disposition skulde være succederet i de paagjældende Formuerettigheder. Men skjøndt det altsaa maa siges, at de af de nævnte Ronger til Universitetet henlagte Formuerettigheder ere vedblevne at være Statsmidler, have disse Afker dog paa ingen Maade været i retlig Henseende betydningsløse. Ved den truffne Bestemmelse om, at disse Formuegoder særlig skulde anvendes til Bestridelse af Universitetets Fornødenheder, er der skabt en Lovregel, der maa respekteres og følges, indtil den paa lovgyldig Maade omgjøres. Motivet for denne Lovordning har været, paa en ogsaa for Fremtiden betryggende Maade at sikke Fyldestgjørelsen af Universitetets Formaal. Det retlige Synspunkt kan kortelig formuleres saaledes, at de omtalte Afker indeholdt en Lovordning med Hensyn til Anvendelsen af visse Statsmidler, men ikke nogen formueretlig Disposition over disse Midler, hvorved de skulde være ophørte at være Statens og være overgaaede til et nyt Retssubjekt (S. 13).

Denne Opfattelse af Universitetsformuens retlige Stilling voktes ikke derved, at Sprogbrugen vedkender sig en Afstillelse imellem Statsformuen og Universitetsformuen, lige saa lidt som derved, at Universitetet ofte, endog i Lovproget, kaldes en Stiftelse, eller endelig derved, at Henlæggelsen af Staten tilhørende faste Eiendomme til Universitetet ofte er blevet fuldbrydet ved Udsærdigelse af Sjøbøer og deslige. Det maa her fastholdes, at Sprogbrugen uddanner sig paa et andet Grundlag end en strengt juridisk Analyse, og at Formerne for Eiendomsoverdragelser her vel nærmest ere benyttede for at tilveiebringe en formel Legitimation, uden at derved Rettsforholdet i og for sig forandres (S. 13—14). Yderligere belyses den Opfattelse af Universitetets Rettsstilling, der her er gjort gjældende, ved at fremhæve Modfatningen imellem denne og den, der indtræder, naar Staten skænker Midler til en af en Privatmand ved en formueretlig Disposition funderet Stiftelse (S. 14—15).

Forsaa vidt nogle Midler ere blevne henlagte, ikke til Universitetet i Almindelighed, men til nærmere angivne Universitetspiemed, f. Ex. til Indtægt for visse Professorater, har dette kun havt den Betydning, at, saalænge de om den særlige Anvendelse givne Regler stode ved Magt, maatte disse naturligvis følges; men Statsmagten har selvfølgelig til enhver Tid været kompetent til at forandre Forskriften om den særlige Anvendelse. I Overensstemmelse hermed har man heller ikke havt mindste Betænkelighed ved i Tidens Løb at ophæve disse Bestemmelser og optage Midlerne i den almindelige Universitetsformue, saaledes at Udgifterne til det paagjældende Formaal afholdtes af Fællesindtægterne (S. 16).

Universitetets Rettsstilling til den ovenfor omtalte anden Gruppe af Indtægter vil tilstrækkelig fremgaa af, hvad der om disse alt paa dette Sted er bemærket (S. 16).

Ud eiendommelig Beskaffenhed er Universitetets Stilling til de Legatkapitaler, hvis Rente opføres som Indtægt paa Universitetets Budget (4671 Kr. 48 D. aarlig). Disse Kapitaler (S. 17) skyldes private Dispositioner og maa betragtes som fuldkommen selvstændige Legatmidler, over hvilke Staten ikke udøver anden Raadighed end den, der ellers tilkommer den over de ad privat Veie oprettede Legater.

Kommissionen har dernæst, som det andet Hovedpunkt i dens Betænkning, undersøgt Kommunitetsformuens retlige Stilling og særlig Universitetets Forhold til disse Midler. Kommunitetets Formue bestaar af følgende 3 Hovedbestanddele: 1) Afgiftsrettigheder over Jordegods, nemlig aarlige Arveafkastafgifter og Rekognitioner ved Gierstifte, 2) Kongeieender af 92 Sogne (Nettoindtægten af de under disse to Poster anførte Indtægter er i Finantsloven for 1879—80 anslaaet til ca. 229,800 Kr. aarlig) og 3) en